

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15.07.1977, sp. zn. 1 Tz 34/77, ECLI:CZ:NS:1977:1.TZ.34.1977.1

Číslo: 54/1978

Právní věta: Rozlišení mezi trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. a přečinem proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., o přečinech spočívá ve formálním znaku trestného činu spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 15.07.1977

Spisová značka: 1 Tz 34/77

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podplácení, Přečin proti zájmům socialistického hospodářství, Překážka věci rozhodnuté, Spekulace

Předpisy: 140/1961 Sb. § 117 odst. 1 141/1961 Sb. § 11 odst. 1 písm. f 150/1969 Sb. § 2 písm. d)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54/1978 sb. rozh.

Rozlišení mezi trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. a přečinem proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., o přečinech spočívá ve formálním znaku trestného činu spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. „ve větším rozsahu“, kterýžto znak neobsahuje přečin proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., o přečinech. Opatřoval-li si nebo hromadil-li pachatel předměty potřeby pouze v menším rozsahu v úmyslu je prodat se ziskem nebo získat jiný neoprávněný prospěch, nemůže být uznán vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. ani tehdy, je-li stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zvyšován recidivou pachatele.

Je-li skutek, pro který je pachatel stíhán, pouze dílčím útokem pokračujícího trestného činu nebo přečinu, pro který byl pachatel již pravomocně odsouzen, je soud povinen trestní stíhání zastavit z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15. července 1977 sp. zn. [1 Tz 34/77](#).)

Nejvyšší soud ČSR rozsudkem ze dne 15. 7. 1977 sp. zn. [1 Tz 34/77](#) vyslovil, že rozsudkem okresního

soudu v Kladně ze dne 13. 2. 1975 sp. zn. 1 T 59/75, jímž byly obviněné J. L. a J. K. uznány vinnými trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák., byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. a § 3 odst. 2 zák. č. 44/1973 Sb. v neprospěch obviněných. Tento rozsudek zrušil a trestní stíhání obviněných J. L. a J. K. zastavil.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Kladně z 13. 2. 1975 sp. zn. 1 T 59/75 byly obviněné J. L. a J. K. uznány vinnými trestnými činy spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák., jehož se podle výroku rozsudku dopustily tím, že v měsíci lednu a únoru 1974 v Kladně a v okolních obcích nabízely k prodeji látku na šaty, kterou si opatřily s úmyslem prodat ji se ziskem a tak si počínaly i přesto, že byly v minulosti pro skutek téže povahy soudem potrestány. Za to byly podle § 117 odst. 1 tr. zák. odsouzeny k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců u J. L. a dvanácti měsíců u J. K., pro jehož výkon byly podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazeny do první nápravně výchovné skupiny a dále jim byl podle § 3 odst. 1, § 4 odst. 2 zák. č. 44/1973 Sb. uložen ochranný dohled na dobu dvou let.

Proti tomuto rozsudku podal generální prokurátor ČSR ve prospěch obou obviněných stížnost pro porušení zákona a navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR po vyslovení, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon, tento rozsudek v celém rozsahu zrušil a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo vytknuto, že okresní soud nezjistil náležitě skutečný stav věci, pokud jde o množství látek, které obviněné koupily s úmyslem prodat je se ziskem a v tomto směru nemá v provedených důkazech oporu zjištění, že obviněné koupily několik desítek metrů látek, kdy ve skutečnosti vyšlo najevo, že obviněné měly v držení pouze 8,60 m. látky v celkové hodnotě 206,40 Kčs. Okresní soud podle stížnosti pro porušení zákona pochybil i v tom, když skutečnost, že obě obviněné byly již za obdobné jednání postíženy, posuzoval jako okolnost, která zvyšuje společenskou nebezpečnost činu na stupeň nebezpečnosti trestného činu spekulace. Stížnost pro porušení zákona dále vytkla, že okresní soud měl trestní stíhání proti oběma obviněným po seznámení se s obsahem rozsudku okresního soudu v Rakovníku sp. zn. 2 T 1612/74, jímž byly obviněné odsouzeny za pokračující přečin podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., kterého se dopustily v době od prosince 1973 do dubna 1974, zastavit z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rámci ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Především je třeba přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, pokud vytkla, že okresní soud náležitě nezjistil rozsah, v jakém si obviněné opatřily látku na šaty s úmyslem prodat ji se ziskem. Zjištění této okolnosti má význam pro rozlišení mezi trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák., který předpokládá opatření si předmětů potřeby ve větším rozsahu a přečinem proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., jímž je stíhána spekulativní činnost provozovaná v menším rozsahu. Přesné zjištění rozsahu spekulativní činnosti má význam i pro posouzení stupně nebezpečnosti činu pro společnost, a to jak u trestného činu spekulace, tak i u odpovídajícího přečinu.

Pokud jde o rozsah spekulativní činnosti, okresní soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že obviněné nakoupily několik desítek metrů tzv. falešného kašmíru, jehož hodnota je kolem 20 Kčs za jeden metr, a pak jej nabízely občanům po 100 Kčs za metr. V rozsudku však není uvedeno, z kterých důkazů soud zjistil skutečnost, že obviněné nakoupily ke spekulativním účelům několik desítek metrů uvedené látky. Z důkazů provedených v hlavním líčení vyplývá, že obviněným byly orgány Veřejné bezpečnosti při nedovoleném prodeji dne 23. ledna 1974 odebrány 2 kusy látky po 2,80 m a že obviněné v měsíci únoru 1974 prodalo svědkyni V. P. 3 metry látky. Žádné další látky nebyly u obviněných nalezeny ani nebylo zjištěno, že by obviněné kromě V. P. prodaly látku ještě dalším

občanům. Výsledky dokazování tedy nasvědčují tomu, že si obviněné ke spekulacím účelům opatřily celkem 8,60 m látky v celkové ceně 206,40 Kčs. Je tedy zřejmé, že skutkový závěr okresního soudu, že obviněné nakoupily několik desítek metrů látky s úmyslem prodat ji se ziskem, je v rozporu s provedenými důkazy.

Z uvedeného je zřejmé, že okresní soud rozhodl o vině na základě nesprávně zjištěného skutečného stavu věci a tak porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. V důsledku toho je pochybený i právní závěr napadeného rozsudku, že obviněné se jednáním, jak je zjistil okresní soud, odpustily trestného činu spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. K tomu je třeba dodat, že pokud si obviněné ve spekulacím úmyslu opatřily uvedenou látku, která je v normálním prodeji, a jde tedy o věc běžné denní potřeby, v rozsahu vyplývajícím z provedených důkazů (celkem 8,60 m látka v maloobchodní ceně 206,40 Kčs), mohlo by jít jen o spekulacní činnost v menším rozsahu a jejich jednání by proto mělo být posouzeno jako přečin proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. Přitom není rozhodující, že obviněné byly již dříve pro takový přečin potrestány. Rozlišení mezi přečinem podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. a trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. spočívá totiž ve formálních znacích (trestný čin podle § 117 odst. 1 tr. zák. vymezuje spekulacní činnost znakem „ve větším rozsahu“, naproti tomu přečin podle § 2 písm. d) cit. zák. tento znak neobsahuje), a proto nelze ani vzhledem k vyššímu stupni nebezpečnosti přečinu, který může být podmíněn recidivou pachatele, posoudit tento přečin jako trestný čin spekulace. Není tedy možno souhlasit s okresním soudem, pokud výrok o vině trestným činem spekulace odůvodnil tím, že obviněné byly již pro obdobné jednání postiženy soudem.

Vytýkaný nedostatek spočívající v tom, že okresní soud nezjišťoval, zda obviněné nebyly před vyhlášením napadeného rozsudku odsouzeny, měl za následek, že okresní soud rozhodl napadeným rozsudkem o skutku, který byl součástí přečinu proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., o němž bylo pravomocně rozhodnuto rozsudkem okresního soudu v Rakovníku z 24. 10. 1974 sp. zn. 2 T 161/74 ve znění rozsudku krajského soudu v Praze z 15. 1. 1975 sp. zn. 4 To 536/74. Tohoto přečinu se obviněné podle výroku rozsudku dopustily tím, že dne 8. 4. 1974 v Obci Rynholec a obviněná J. K. ve dnech 4. 12. 1973 a 30. 1. 1974 v obci Lány prodávaly a nabízely k prodeji různé druhy látek, při jejichž prodeji žádaly několikanásobně vyšší ceny a při jejich zadržení jim bylo zabaveno 12,80 m látky v ceně 22 Kčs za jeden metr. Skutek, který obviněné spáchaly v měsíci lednu a únoru 1974 a o němž bylo rozhodnuto napadeným rozsudkem, navazuje objektivními i subjektivními souvislostmi na skutek posouzený jako přečin v citovaném rozsudku okresního soudu v Rakovníku. Jde tu tedy o pokračování v témže přečinem, a proto by byl musel okresní soud v Kladně, kdyby byl tuto skutečnost zjistil, zastavit trestní stíhání proti oběma obviněným podle § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. Jestliže tak neučinil, porušil zákon v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř.

Dále Nejvyšší soud ČSR odůvodnil, proč byl zákon porušen též uložením ochranného dohledu.